

Urheilijan talous -seminaarin havaintoja

24.1.2025

SeAMK Foorumin aiheena 23.1.2025 oli urheilijan talous, jossa omia näkemyksiä aiheeseen avasivat pikaluistelija Pekka Koskela, korkeushyppääjä Venla Pulkkanen ja Olympiakomitean talousjohtaja Perttu Pajukoski. Tapahtuman tallenne on katsottavissa kaksi viikkoa tapahtuman jälkeen osoitteessa SeAMK Foorumi: Urheilijan talous – YouTube. Pekka Koskela alusti teemaa huippu-urheilijan näkökulmasta peilaten myös joukkueurheilun tilannetta, jossa resurssit eivät rajoita ammattiurheilijan valmistautumista suoritukseen. Venla Pulkkasen puheenvuoro käsitteli siirtymää junioriurheilusta kohti ammattilaisuutta. Perttu Pajukoski taas kertoi urheilijan taloudenhallinnan työkaluista rahastoinnin ja urheilijayrittäjyyden näkökulmista. Seuraavassa muutamia nostoja kunkin esityksistä.

Pekan puheenvuoro

Pekan osalta erityisten kiinnostavana näkökulmana nousi esiin talouden ja menestyksen kiinteä suhde. Aivan kansainvälisen huipun tuntumassa taloudellisten resurssien hankinta on vielä merkittävä haaste aiemmasta juniorimenestyksestä huolimatta. Yksittäisillä tapahtumilla ja pienillä marginaaleilla voi olla valtava merkitys seuraavien kausien talouden suunnitteluun ja tätä myötä myös esimerkiksi harjoitusolosuhteiden määrittymiseen. MM-mitalin tai sadasosatappion vaikutus voi näkyä helpostikin kymmeninä tuhansina euroina kauden tuloissa kertautuen myös seuraaville vuosille. Menestyksen heijastusvaikutukset näkyvät myös lajiliittojen taloudessa, mikä mahdollistaa myös muiden urheilijoiden ammattimaisemman harjoittelun.

Toinen mielenkiintoinen nosto koski valmentautumista optimaalisissa olosuhteissa ja käytännössä rajattomilla resursseilla, joilla esimerkiksi Yhdysvaltain ammattilaissarjojen joukkueiden pelaajat toimivat. Fyysisen ja

lajitaitojen harjoittelun lisäksi urheilijan tulee optimoida myös palautumista ja ravintoa sekä mahdollistaa palautuminen erilaisista urheiluvammoista parhaalla mahdollisella tavalla. Myös henkiseen ja kognitiiviseen valmentautumiseen on mahdollista hakea asiantuntijatukea. Terveyden seurannassa on tullut mukaan mm. veren biomarkkerit ja DNA profilointi. Talouden näkökulmasta monet näistä mahdollisuuksista jäävät urheilijoilta saavuttamatta. Tällöin kyse onkin valinnoista, miten rajalliset resurssit saa kohdistettua oikein.

Venlan puheenvuoro

Kuten todettua, mahdollisuuksia on moneen ja rajattomien resurssien tilanteessa urheilijalla on useita mahdollisia reittejä, joita kulkea. Venlan esityksessä käsiteltiin nuoren urheilijan näkökulmaa, jossa resurssit ovat niukat ja etenkin yksilöurheilussa niiden eteen on tehtävät paljon töitä. Talouden suunnittelu kytkeytyy voimallisesti muihin elämän muutoksiin ja niihin liittyviin valintoihin. Vain harvoilla on mahdollista siirtyä täysammattilaiseksi, joten on pohdittava kaksois- tai jopa kolmoisuraa, joka sisältää niin ammattilaisuuteen tähtäävän urheilun, opiskelun kuin mahdollisesti myös ainakin osittaisen työelämään siirtymisen. Taloudellisen paletin hallinta edellyttää tasapainoilua urien välillä.

Liiketoimintaa budjetoitaessa lähdetään yleensä liikkeelle myyntitavoitteista ja liikevaihdosta. Urheilijan talouden suunnitteluun on perusteltua lähteä menot edellä, ”unelmabudjetista” tarkastellen. Mitä tarvitaan optimaalisen harjoitus- ja kilpailukauden läpiviemiseksi? Tämän jälkeen voidaan tarkastella, minkä verran yhteistyösopimuksista ja esimerkiksi apurahoista on tulossa rahaa seuraavan kauden aikana. Lopulta pohditaan budjetin tasapainotusta joko menoja karsimalla tai esimerkiksi hankkimalla uusia yhteistyökumppaneita. Yleisurheilun kannalta haasteen asettaa se, että kautta suunniteltaessa ei esimerkiksi ole tietoa apurahapäätöksistä ja toisaalta loukkaantumiset ja muut yllättävät tapahtumat voivat muuttaa suunnitelmia merkittävästi. Tarvitaan rahallisia puskureita ja kykyä reagoida muuttuviin tilanteisiin, mutta tästä huolimatta kausibudjetti ja suunnitelmallisuus antaa selkänojaa toiminnan suunnitteluun.

Pertun puheenvuoro

Talousasioista selvittäminen ja suunnitelmallisuus toimii kivijalkana niin ammattimaiselle urheilulle kuin urheilun jälkeiselle ajallekin. Perttu avasi esityksensä nostamalla esiin urheilun ympärille rakentunutta termiviidakkoa, jonka nuori urheilija joutuu tai pääsee kohtaamaan huomattavasti ikätovereitaan varhaisemmassa vaiheessa. Esimerkiksi urheilija- ja valmennusrahastoista keskusteltaessa tulisi kuitenkin hahmottaa se, että kyseessä on urheilun mahdollistamiseen luotu järjestelmä, joka on pyritty tekemään mahdollisimman selkeäksi niin urheilijoille kuin valmentajille. Kynnys valmennusrahaston käytölle on myös matala, 800€ urheilutuloa vuodessa, ja se tarjoaa selkeän väylän tulojen hallinnon hoitamiseen. Helppoudesta huolimatta urheilija on verottajan näkökulmasta itse vastuussa rahaston oikeaoppisesta käytöstä.

Urheilijayrittäjyys on uusi asia niin urheilijoille, tilitoimistoille kuin myös verottajalle ja käytänteet vielä muotoutumassa. Oleellista on ymmärtää, että kyse on kokonaisratkaisusta, eikä ainoastaan esimerkiksi verojen optimoinnista. Urheilijan on tehtävä valinta joko yksityishenkilönä tai yrityksenä toimimisen välillä ja tästä päätöksestä on myös pidettävä kiinni. ”Rusinat pullasta” ei ole toimiva ratkaisu, vaan päätöksen mukaan

on toimittava, vaikka se yksittäisissä kohdin tuottaisi taloudellisesti huonompia tuloksia. Tämän vuoksi toiminnan yhtiöittämisessä on pohdittava ensin niin rahastoinnin kuin yrittäjyyden etuja ja haittoja. Yrittämisen etuina mainittakoon mm. muut tulovirrat, jotka voi ohjata yhtiöön sekä yritystoiminnan mahdollinen jatkaminen urheilu-uran jälkeen.

Omannäköisesti, suunnitelmallisesti ja innovatiivisesti

Urheilijan on oleellista tunnistaa omat lähtökohdat ja rajansa, löytää sopivat yhteistyökumppanit ja rakentaa oman näköinen ammattiurheilu-ura. Urheilumaailmassa liikkuvat isot rahat, mikä antaa tilaa laajemmalle katsantokannalle ja innovatiivisuudelle. Lopulta, jos resurssit ovat kunnossa, myös mahdollisuudet suorituskyvyn kehittämiselle ovat rajattomat.

Tietämystä ja työkaluja talouden suunnitteluun löytyy, kunhan hahmottaa talouden merkityksen ammattimaisen urheilun mahdollistajana ja lähtee aktiivisesti selvittämään erilaisia mahdollisuuksia. Suunnitelmallisuus auttaa puntaroimaan riskejä ja tasapainottamaan taloutta niin kausien välillä kuin myös koko ammattiuran osalta aina siirtymään ammattiuran jälkeiseen aikaan. Lopulta urheilussa ero selviytymisen ja merkittävän taloudellinen menestyksen välillä mitataan millimetreissä tai tuhannesosissa.

Mikko Kulmala
lehtori
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Kirjoittaja on digitaalisen liiketoiminnan lehtori ja laskentatoimen väitöskirjatutkija, jonka tutkimuksellisina kiinnostuksen aiheita ovat digitalisaatio, tekoäly ja yrityskaupat.